

jeg sige, at jeg alt vel overveiet egentlig talt helst faae, at disse modificerende Tillæg git ud overalt, fordi de unegtelig give Anledning til Clusioner af de paagjældende Bestemmelser. Naar jeg skulde holde paa nogen af disse modificerende Bestemmelser skulde det være paa den, at Søndagen skal være fri for Lærlingene. Jeg tillægger det særlig Betydning, ikke blot for, at den Paagjældende kan faae den fornødne Hviletid, kan gaa i Kirke, hvis han føler Tilbøielighed dertil, men ogsaa faae Leilighed til at være sammen med sin Familie og ikke blive den alfor fremmed. Jeg kan imidlertid ikke se, at der ikke er ligesaa stærk Grund til at værne ham imod, at han bliver overanstrengt i sit daglige Arbejde, og jeg kan ikke se, at man har Ret i, at det er en Bestemmelse af mindre Bigtighed end andre. Det gælder jo her ikke blot om Lærlingens Befvemmelighed, men om Vævarelsen af hans Helbred. Det er af Helsehensyn, at man ikke anser det for rigtig, at unge Mennesker blive anstrengte ud over en vis Grad, og man ser Sikkerheden deri, at man bestemmer, at Lærlingen ikke maa bruges mere end 12 Timer. Sætter man „i Reglen“, kan det blive 12 Timer, men det kan efter Omstændighederne ogsaa blive hyppigere og hyppigere over 12 Timer, og et saadant Misbrug af Mobilisationen betager tilbøls Hovedreglen den Betydning, som jeg dog tror man tillægger den, fordi det her ikke alene angaar Fornøielse og Befvemmelighed, men gælder en Bestræbelse efter at bevare den Paagjældendes Helbred. Naar der nu ligeledes i Lovforslagets § 6 er tilføjet, at Lærlingen „ordentligvis“ ikke maa anvendes til andet Arbejde end det, som han skal oplæres i, er det ogsaa efter min Mening en Bestemmelse, som hidfører Farer for, at der gaas temmelig vidt. Naar Forholdet mellem Mester og Lærling er, som det bør være, idet det er rimelige Mennesker paa begge Sider, vil jo enhver Lærling vanskeligt negte at gjøre Mesteren den Tjeneste at gaa i Byen for at hente Et eller Andet. Dette Spørgsmaal, om man kan negte at gaa omkring med Regninger og værne sig til at indløse Bets, vil i de allerfleste Tilfælde jævne sig, ogsaa fordi det ventlige Forhold fra Mesterens Side vil bevise, at Lærlingen i Reglen ikke vil modfatte sig saadan Beskjæftigelse; det kan ogsaa af andre Grunde være ham ganske behageligt til en Afvejtning til faae noget Andet at bestille end netop det, hvortil han er bestemt, idet han f. Ex. holder mere af at krave Regninger ind end at sidde over en Sko, hvis han f. Ex. er i Skomagerlære. Jeg tror, at dette Forhold ordner sig sikrest uden en saadan Bestemmelse, som den her, hvor der staar „ordentligvis“; kommer der nemlig en Mester, som vil misbruge Bestemmelsen, kan han gjøre det, naar der staar „ordentligvis“. — Med Hensyn til § 10, Ændringsforslag Nr. 23, faar det jo her sin Betydning, om en Regel vedtages, at

Forslaget ogsaa skal gælde Mennesker over 18 Aar. Dersom dette forkastes, bliver det rigtig at foretage en Ændring i det oprindelige Lovforslags § 10, hvor der staar: „Lærlingen med Forældre eller Berges Samtykke“, thi det skal saa naturligvis hedde: „Forældre eller Børge“, den unyndige Lærling bliver jo slet ikke spurgt i dette Tilfælde. Jeg har tilladt mig at stille to Ændringsforslag til Udvalgsforslagets §§ 15 og 16. Det er nemlig forekommet mig, at Spørgsmaalet om, hvilke Grunde der berettiger den ene eller den anden af Parterne til at faae Forholdet ophævet, nærmest er et Spørgsmaal til Domstolens Afgjørelse faaledes, at man gennem en saa vidt muligt betegnende almindelig Sætning bør angive, hvad der kan være det Bestemmende der. Naar man har angivet en saadan almindelig Regel, tror jeg ikke, det nytter stort at anføre Exempler ved Siden af; thi det turde være, at de i mange Tilfælde vilde gjøre det utydeligt for Domstolene, hvad det er, det egentlig kommer an paa. Disse Exempler kunne jo aldrig være udtømmende; men naar man ved Siden af den almindelige Regel sætter enkelte Bestemmelser, betegner man nogle Kategorier, og det var da muligt, at Domstolene ville anse det for tvivlsomt, naar der forelaa andre Forhold, andre Omstændigheder, om disse da vare tilstrækkelige til at begrunde et Forlangende om Kontraktens Ophævelse. Jeg tror, man skal vogte sig for at anføre Exempler, naar man ikke kan gjøre disse udtømmende. Det er slet i vor Ændelov med Hensyn til de Grunde, ifølge hvilke Husbonden kan kortvise Ændret, og i den preussiske Lov om det samme Æmne som her, men naar man ikke drifter sig til at anføre alle de Tilfælde, hvor der kan være Grund for en af de paagjældende Parter til at forlange Kontrakten hævet, tror jeg, man gjør rigtigst i at holde sig til almindelige Bestemmelser. Den ærede Ordsfører har søgt at forbedre det i det oprindelige Lovforslag i saa Henseende Indeholdt. Jeg tror ikke, han har været heldig i sine Bestræbelser, men af Hensyn til hans juridiske Skarpsindighed har jeg ladet det staa ved sit Værd. Jeg tror ikke, at den Tilføielse, der fandtes i Lovforslagets § 12, og som ikke var noget Exempel, er overflødig; den angaar ialtsald en Kategori af Overtrædelser, som turde være af meget almindelig Bestaffenhed, den nemlig, som den ærede Ordsfører dvælede længe ved i sit Foredrag, at utilbørlig Opsørsel i Familien kunde være Anledning for Mesteren til at forlange Kontrakten hævet. Naar derimod den ærede Ordsfører siger, at jeg ikke skulde have handlet i Overensstemmelse med den af mig selv opstillede Regel, naar jeg senere hen som Grund for Lærlingen til at forlange Kontrakten ophævet havde anført Mishandling, maa jeg gjøre opmærksom paa, at det er ikke noget Exempel; det er en af de Grunde, som efter min Mening hyppigt vilde foresalde og som have en